

Nr 287.

Af herr **Palme**, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt.*

Sedan vederbörande taxeringsmyndigheter i Stockholm under en följd af år ansett sig böra påföra aktiebolag, som idkade lifförsäkringsrörelse, taxering för till försäkringsägare återburna premiebelopp, så kallad vinst, framställde lifförsäkringsaktiebolaget Thule i sin år 1906 afgifna själfdeklaration yrkande om afdrag för hvad till de försäkrade återburits. Bolagets yrkande ogillades af stadens taxeringsnämnd, men bifölls af pröfningsnämnden, som följaktligen befriade bolaget från taxering för förenämnda till försäkringstagare utdelade »vinst».

Den princip, som 1906 års pröfningsnämnd för Stockholms stad sålunda följt, tillämpades af de underordnade beskattningsmyndigheterna i fråga om lifförsäkringsaktiebolagens i Stockholm taxering åren 1907 och 1908. Emellertid fann kronans ombud hos sistnämnda års pröfningsnämnd i Stockholm den tillämpade principen oriktig och anförde besvär hos kungl. kammarrätten öfver taxeringen samma år af i Stockholm skattskyldiga lifförsäkringsaktiebolag.

Kammarrätten biföll kronoombudets yrkande; och har härefter, ehuru Kungl. Maj:ts beslut i anledning af de besvär, som af försäkringsbolagen anförts öfver kammarrättens utslag i frågan, ännu icke meddelats, Stockholms stads pröfningsnämnd ånyo börjat taxera lifförsäkringsaktiebolagen för de belopp, bolagen disponera för återbäring till försäkringstagare.

Enligt såväl nu gällande bestämmelser som Kungl. Maj:ts till årets Riksdag öfverlämnade förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt äro vissa ränte- och kapitalförsäkringsanstalter frikallade från skatt.

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 119 Häft. (Nr 287.) 1

Då emellertid liffförsäkringsanstalter, som till försäkringstagare återbära af den å anstaltens rörelse uppkomna behållning, tyckas mig med afseende på meranämnda premieåterbäring böra i beskattningshänseende likställas med sådana ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle frikallas från inkomstskatt, samt det synes mig vara hvarken rättvist ej heller af nationalekonomiska hänsyn lämpligt att pålagga liffförsäkringsanstalter en skatteplikt, från hvilken vissa ränte- och kapitalförsäkringsanstalter äro befriade, tillåter jag mig, under åberopande af innehållet i härvid fogade afskrifter af till kungl. kammarrätten samt till Konungen ingifna skrifter i här förut berörda mål i fråga om liffförsäkringsaktiebolaget Thules taxering för år 1908, hvori torde vara till fullo ådagalagdt, att redan enligt nu gällande bestämmelser liffförsäkringshafvarnes så kallade vinst bör vara från beskattning undantagen, vördsam samt hemställa

om sådan ändring af 5 § 2 mom. f) i det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 88 till innevarande års Riksdag fogade förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt, att liffförsäkringsanstalt frikallas från inkomstskatt för den del af sin behållna inkomst, som anstalten använder för återbäring till försäkringstagare eller afsätter för framtida återbäring till dessa.

Stockholm den 9 april 1910.

Sven Palme.

Bilagor.

Till Kungl. Maj:ts och rikets kammarrätt.

Sedan kamreraren hos Öfverståthållareämbetet för uppbořdsärenden E. von Wolcker i egenskap af kronans ombud hos 1908 års pröfningsnämnd för Stockholms stad hos kungl. kammarrätten anfört besvär i fråga om lifförsäkringsaktiebolaget Thules taxering för inkomst år 1908 samt bolaget satts i tillfälle att öfver berörda besvär afgifva förklaring, får bolaget härmed i ärendet vördsamst anföra följande.

Med ledning af tillgängliga uppgifter rörande bolagets rörelse år 1907 taxerade vederbörande taxeringsnämnd i Stockholm år 1908 bolaget till inkomstskatt för 94,400 kronors inkomst, hvaremot bevilling icke ansågs kunna påföras bolaget. Stadens pröfningsnämnd fastställde taxeringsåtgärden.

Af de utaf bolaget till ledning vid taxeringen lämnade uppgifter framgår, att bolaget, jämlikt bestämmelser i bolagsordning och de af Kungl. Maj:t för bolagets försäkringsverksamhet fastställda grunder, disponerat ett belopp af 732,671 kr. 18 öre för återbäring till »vinstberättigade lifförsäkringar». Sagda till återbäring afsedda belopp — enligt häfdvunnet bruk oegentligt kalladt vinst — har af taxerings- och pröfningsnämnderna icke ansetts såsom inkomst för bolaget och följaktligen icke tagits till beskattning.

I sina besvär till kungl. kammarrätten har nu emellertid kronoombudet, som icke ansett sig kunna dela taxerings- och pröfningsnämndernas uppfattning, velat göra gällande, att berörda belopp af 732,671 kronor 18 öre vore en verklig bolagets inkomst och förty beskattningsbart.

Den af kronoombudet sålunda kungl. kammarrätten underställde, särskildt för Thule synnerligen betydelsefulla frågan har tidigare vid skilda tillfällen och af i frågan intresserade besvarats olika. För ett rätt bedömande af frågans innebörd torde det vara nödvändigt att klargöra, huru ifrågavarande s. k. vinst uppkommit.

En försäkringsgifvares inkomst utgöres hufvudsakligen af premier, som för åtnjutande af viss förmån af försäkringstagaren inbetalas. Vid bestämmandet af premiernas belopp har försäkringsgifvaren att anlita särskildt de hjälpmedel, som försäkringsstatistiken och försäkringsmatematiken erbjuda. Premierna för lifförsäkring beräknas sålunda med ledning af dödlighetstabeller samt med behörigt afseende fästade å *dels* de inkomster, försäkringsgifvaren har att påräkna i ränta å inbetalda premiebelopp och å särskilda på grund af försäkringstekniska hänsyn genom samlade premiebelopp afsatta fonder, *dels ock* de anskaffnings- och förvaltningsomkostnader försäkringsgifvaren kan behöfva vidkännas.

Därest nu de omständigheter, som, enligt hvad nyss antydts, inverka på beräkningen af premiernas storlek, vore till alla delar af försäkringsgifvaren kända, skulle vederbörande premier kunna bestämmas så, att desamma just motsvarade försäkringsgifvarens risk. Så är emellertid ej förhållandet. För att där-

för ej utsätta sig för faran att genom för låg beräkning af premierna behöfva vidkännas förlust måste försäkringsgifvaren vid premiernas åsättande bestämma desamma så mycket högre än hvad statistiska, matematiska m. fl. hänsyn fordra, att han kan vara viss att icke under några förhållanden — äfven om dödligheten skulle blifva större än använda tabeller utvisa, räntan falla under den beräknade eller omkostnaderna för anskaffning och förvaltning öfverstiga de förutsedda — drabbas af ekonomisk förlust.

En följd häraf måste gifvetvis blifva, att, då rörelsen vunnit en viss omfattning, af premieinkomsten ett öfverskott uppstår utöfver de utgifter, försäkringsgifvaren har att täcka med premieinkomsten. Om verkligheten motsvarat de grundläggande beräkningarna, torde öfverskottet icke blifva särdeles stort, under det åter, i samma mån som verkligheten visat sig gynnsammare än beräkningarna, öfverskottet stiger.

Af hvad förut nämnts framgår, att det omtalade öfverskottet å premieinbetalningarna uppkommer på följande sätt.

Den faktiskt inträffade dödligheten under ett år har varit mindre än använda dödlighetstabeller gifvit anledning att antaga. Erlagda premier hafva således uppgått till högre belopp, än hvad med hänsyn till inträffade dödsfall egentligen fordrats. Det häraf föranledda öfverskottet benämnes *underdödlighetsvinst*.

Räntan å inbetalda premier och fonderade medel har under ett år eller någon del däraf varit högre, än försäkringsgifvaren ansett sig böra vid sina beräkningar antaga. Häraf har ock uppstått öfverskott, och benämnes *detsamma öfverränta*.

Slutligen hafva måhända försäkringsgifvarens omkostnader för försäkringsverksamhetens drifvande blifvit mindre, än han beräknat. Då omkostnaderna måst medverka vid bestämmande af premiernas belopp, har den del af premierna, som skulle motsvara omkostnaderna, icke åtgått till desamma. Det härigenom för försäkringsgifvaren uppkomna premieöfverskottet skulle lämpligen kunna kallas *öfverskott genom besparing i förvaltningskostnader*.

Af det anförda torde framgå, såväl att en försäkringsgifvare — i allt fall en försiktig sådan — måste beräkna premierna för af honom meddelade försäkringar så, att ett öfverskott uppstår, som äfven på hvilka särskilda sätt nämnda öfverskott uppkommer.

Beträffande uppkomsten af bolaget Thules i 1907 års räkenskaper upptagna öfverskott och fördelningen däraf å de olika här ofvan nämnda slagen af öfverskott hänvisas till bilagda, af bolagets aktuarie verkställda utredning.

Är nu ifrågavarande öfverskott att anse som inkomst för försäkringsgifvaren eller icke? Vid den enklast tänkbara form af försäkringsföretag — sammanslutning af några få enskilda personer utan bestämda yttre former för försäkring till skydd för enhvar af de sålunda sammanslutna komme öfverskottet å premier, då ju sammanslutningens afsikt endast är att genom erforderligt premiesammanskott skydda de särskilda delägarne, gifvetvis att till dessa återställas just i den mån enhvar af delägarne på grund af de använda beräkningarna fått erlagga för hög premie. Att vid sådant förhållande öfverskottet icke rim-

ligtvis skulle kunna betraktas som inkomst för de sammanslutne och blifva föremål för beskattning, torde ligga i öppen dag.

På ett mera utveckladt stadium gifves åt försäkringsföretaget mestadels formen af bolag, hvarvid bestämd skillnad i allmänhet anses böra göras mellan ömsesidiga bolag och aktiebolag.

Beträffande först ömsesidiga försäkringsbolag är ursprungligen ändamålet med dylika bolag — såsom redan beteckningen angifver — att på samma sätt som förstnämnda primitiva sammanslutningar verka till medlemmarnas ömsesidiga skydd. Möjligen framträder sedermera äfven en afsikt att genom användning af någon del af det meranämnda öfverskottet skaffa bolaget ekonomisk vinst. I den mån emellertid öfverskottet användes till återlämnande till medlemmarna och till af försäkringstekniska hänsyn nödvändiggjord fondbildning, torde öfverskottet lika litet som i fråga om förstnämnda sammanslutning kunna anses som inkomst för det ömsesidiga bolaget. Enligt praxis hafva ej heller från de ömsesidiga försäkringsbolagen återburet öfverskott gjorts till föremål för beskattning och någon ändring har icke denna praxis undergått därigenom, att vissa ömsesidiga lifförsäkringsbolag till stöd för sin soliditet fått af särskilda förlagsaktiebolag tillskjutna garantikapital, för hvilkas förräntning nödiga medel utgå af årsbehållningen, *innan* försäkringstagarna bekommit någon premieråterbäring.

De försäkringsföretag, som bildats under aktiebolagets form, hafva i allmänhet ansetts drifva sin verksamhet uteslutande i förvärfsåndamål. I den mån emellertid aktiebolagen af det öfverskott, som måste förefinnas för dem liksom för andra försäkringsföretag, återbära större eller mindre del till de försäkrade, bör väl förhållandet bedömas annorlunda.

Hvad särskildt vidkommer Thule måste detsamma, ehuru bildadt såsom aktiebolag, nästan helt och hållet likställas med ömsesidiga försäkringsbolag. Af det öfverskott Thule erhåller användes endast och får endast användas en ringa del — högst 30,000 kronor — för aktieägarnes räkning, under det att den hufvudsakliga delen återbäres till de försäkrade eller till deras förmån afsättes till en fond för reglerande af den årliga återbäringen till de försäkrade. Öfverskottet har tillkommit på samma sätt för Thule som för ett ömsesidigt försäkringsbolag och har således i det ena liksom i det andra fallet fullständigt samma karaktär. Den omständigheten att Thule ger en begränsad utdelning till aktieägarna eller att ett ömsesidigt bolag förräntar ett tillskjutet garantikapital, spelar därvid ingen roll. Att då betrakta det återburna eller för återbäring afsatta öfverskottet, när fråga är om Thule, annorlunda än då det gäller ett ömsesidigt försäkringsbolag, synes icke med rättvisa förenligt.

Det skäl, som för ett olika behandlingssätt anföres och jämväl af kronombudet i hans besvär framhållits, nämligen den olika rättsliga gestaltningen af de båda bolagsformerna, aktiebolag och ömsesidigt bolag, enligt hvilken tillgångarna och således äfven öfverskottet hos aktiebolaget tillhöra aktieägarna, hos det ömsesidiga bolaget försäkringstagarna själfva, torde väl ej heller vid närmare skärskådande hålla stånd. Det är nämligen så långt ifrån att Thules öfverskott, i hvad detsamma öfverstiger det till utdelning åt aktieägarna afsedda

begränsade belopp, kan anses för en bolagets, det vill säga aktieägarnes, tillgång eller egendom, att öfverskottet, med nyssnämnda begränsning, tvärtom är en bolagets skuld till de försäkrade och således måste betecknas som de sistnämndas egendom. Thule har icke någon som helst rätt att förfoga öfver sitt öfverskott, sedan blott aktieägarna fått sin del däraf. I detta hänseende är ifrågavarande belopp alldeles likställt med premiereserv samt de fonder, till hvilka afsättning skall ske. Skulle Thule under någon förevändning söka disponera öfverskottet för annat än afsedt ändamål, skulle de försäkrade genom anhängiggörande af rättegång kunna tilltvinga sig sin rätt till öfverskottet. Att under sådana förhållanden beskatta bolaget för en så kallad vinst, kan ej anses rättvist.

Med hvad bolaget sålunda anfört anser sig bolaget hafva ådagalagt oriktigheten af den uppfattning, som ligger till grund för kronoombudets yrkande om beskattning af det af Thule till dess försäkringsägare återburna belopp. Bolaget vill emellertid i detta hänseende framhålla ännu ett par omständigheter.

Bolagets utdelning till aktieägarna och dess ställning öfverhufvud blir hvarken bättre eller sämre, om skatt lägges på meranämnda »vinst». Verkan af beskattningen blir den, att återbäringen till försäkringstagarna blir mindre. Detta visar tydligt, att det härvidlag hvarken för bolaget eller dess aktieägare kan vara att tala om en vinst i egentlig mening.

Kronoombudet har anmärkt såsom en oegentlighet, att Thule i sina räkenskaper bokfört till återbäring afseddå belopp som utgift i rörelsen och således likställt desamma med afsättningarna till premiereserv, säkerhetsfond och pensionsfond. »Hvad angår afsättningarna till premiereserv och säkerhetsfond är emellertid», anför kronoombudet, »att märka, att dessa afsättningar påkallas af försäkringstekniska hänsyn». Samma skäl, som sålunda anförts för rättmätigheten att anse ifrågavarande afsättningar såsom utgift gäller uppfattningen, att äfven det till återbäring åt försäkringstagarna afsedda öfverskottet i verkligheten är en utgift. Hvad bolaget i början af sin förklaring anfört rörande tillkomsten af öfverskottet för ett försäkringsföretag, torde nämligen till fullo ådagalägga, att förefintligheten af öfverskott betingas uteslutande af *försäkringstekniska hänsyn*. Samma slags hänsyn som tala för att afsättningarna till premiereserv och säkerhetsfond böra anses som utgift tala således äfven för att »öfverskottet» eller den till återbäring åt försäkringsägarna afsedda så kallade vinsten bör på enahanda sätt betraktas.

Åberopande hvad bolaget sålunda anfört får bolaget värdsamt hemställa, att kungl. kammarrätten måtte ogilla de af kronoombudet anförda besvaren och fastställa taxeringsnämndens af pröfningsnämnden utan ändring lämnade beslut rörande bolagets taxering år 1908.

LIFFÖRSÄKRINGSAKTIEBOLAGET THULE.

Sven Palme.

G. Wetterström.

Stockholm den 1 mars 1909.

För år 1907 var i Thule premieåterbäringen till de försäkrade (den så kallade »vinsten»)	kr. 732,671: 18
Enligt aktuariens jämlikt försäkringslagens 134 § mom. 4 till kungl. försäkringsinspektionen ingifna uppgift var underdödlighets-»vinsten» under året	kr. 562,707: —
Enligt samma uppgift var under året bolagets (verkliga) medeltillgång (= tillgång med afdrag af garantifondsförbindelser) lika med kronor 46.762,300: 86 samt den verkliga helårliga räntefoten 4,44 %. Som premierna äro beräknade efter 4 % räntefot, är sålunda öfverräntan 0,44 % eller	» 205,754: 12
sålunda tillsammans med underdödlighetsvinsten	kr. 768.461: 12

Då bolaget till Konungen jämlikt försäkringslagens 5 § 1 mom. anmälde och erhöll stadfästelse å beräkningsgrunder för premier, valdes dessa grunder *fullt medvetet* och *afsiktligt* så, att man nästan med visshet för hvarje år skulle kunna påräkna ett öfverskott på grund af såväl underdödlighet som öfverränta. Förlust måste naturligtvis undvikas, emedan sådan kunde blifva ödesdiger för bolagets bestånd, medan däremot ett öfverskott, genom återbäring till försäkringstagarne af hvad de i premier för mycket inbetalat, lätteligen kunde utjämnas. Bestämdt måste bestridas, att öfverskott på grund af underdödlighet och öfverränta under sådana förhållanden äro att betrakta som en »vinst» i spekulativ mening, eftersom de bero af ett med hänsyn till praktiska omständigheter vid försäkringsrörelsens skötsel frivilligt, afsiktligt och nödvändigt val i riktning mot den säkra sidan af bolagets beräkningsgrunder. Öfverskotten i fråga kunna när som helst genom öfvergång till andra beräkningsgrunder fås att för framtiden i *medeltal* försvinna, dock endast på ett sådant sätt att vissa år skulle riskeras en mindre brist, som såvidt möjligt vore borde balanseras af »vinst» under andra år.

Beskattning af så kallad vinst å underdödlighet och öfverränta skulle kunna tvinga bolagen att så förändra sina beräkningsgrunder (om Kungl. Maj:ts stadfästelse å dem kunde erhållas), att ingen nämnvärd sådan vinst uppstode. Därigenom blefve försäkringarna så billiga som det vore möjligt, men bolagen blefve mindre solida. Det allmännas fördel häraf blefve ingen.

Kunde däremot stadfästelse icke erhållas å andra grunder än sådana, som efter all sannolikhet böra lämna afsevärda öfverskott genom såväl underdödlighet som öfverränta, så synes det på grund af den anda, som genomgår försäkringslagen, rimligt att antaga, att Kungl. Maj:t för sin vägran ej kunde hafva annat motiv än att i försäkringstagarnas intresse fordra en såvidt möjligt oomtvistlig soliditet hos bolaget, men ej att tvinga det att antaga starka beräkningsgrunder för sin rörelse för att det allmänna genom ett *beskattningsbart* öfverskott skulle njuta en afsevärd fördel på de försäkrades bekostnad. Den garanti, hvarmed försäkringslagen omgärdar försäkringsväsendet, har nämligen uteslutande haft de försäkrades bästa till ögonmärke.

På det sätt de svenska bolagen i allmänhet ordnat sin rörelse blifva försäkringarna likväl i nettokostnad lika billiga, som om såväl för dödlighet som för räntefot antagits värden, som så nära som möjligt ansluta sig till verkligheten, men bolagens soliditet väsentligen större än den under nyss gjord förutsättning skulle blifvit.

För året 1907 uppgick den så kallade vinsten till de försäkrade i Thule — såsom af sifferuppgifterna här ofvan synes — icke fullt till summan af den beräknade underdödlighetsvinsten och öfverräntan.

Enligt Thules bolagsordning § 30 erhålla aktieägarna 6 procents ränta å inbetalta aktiebeloppet och därtill såsom vinst högst 9 procent å samma till 200,000 kronor uppgående belopp. För aktieägarnes sålunda till högst 18,000 kronor uppgående vinst bör Thule gifvetvis i sin egenskap af aktiebolag vara underkastadt beskattning. Men då aktieägarnes vinst är absolut och för alla tider begränsad till högst detta belopp, och då det återstående af den så kallade vinsten icke tillkommer bolagsmännen, utan utgör endast en *regleringspost* *) *emellan bolaget och dess kunderets*, synes allt skäl förfalla för beskattning af dessa medel. Genom nyss angifna begränsning af vinsten till aktieägarna står Thule i öfrigt till sina försäkrade i ett aldeles likadant förhållande som det som är rådande i ett ömsesidigt lifförsäkringsbolag, inom hvilket behållningen å rörelsen återbäres till de försäkrade.

De synpunkter, som här framhållits, äro icke ägnade att tala för *aktieägarnes* intresse, alldenstund de erhålla lika stor årlig vinst, vare sig Thule, på sätt som af kronoombudet påyrkats, skattar för hela sin rörelse eller icke. Synpunkterna i fråga tala därför blott till förmån för försäkringstagarna och afse, att de skola erhålla sina försäkringar till det pris de verkligen måste betinga.

Stockholm den 1 mars 1909.

Edv. Jäderin.

Till Konungen.

På besvär af kronans ombud hos 1908 års pröfningsnämnd för Stockholms stad har Eders Kungl. Maj:t och rikets kammarrätt genom utslag den 14 sistlidne maj höjt den lifförsäkringsaktiebolaget Thule för nämnda år åsatta taxeringen till inkomstskatt från 94,400 kronor till 756,400 kronor äfvensom förklarar bolaget samma år skattskyldigt till bevillning för 662,076 kronors inkomst.

Öfver berörda utslag får bolaget härmed i underdånighet anföra besvär

*) Ett stöd för den här angifna uppfattningen torde ligga uti försäkringslagens bestämmelse i 5 § 3 mom., att af Kungl. Maj:t skola fastställas bland andra grunder för beräkning och fördelning af den vinst, som må tillkomma försäkringstagarna.

under yrkande, att Eders Kungl. Maj:t täcktes med undanröjande af kammarrättens utslag fastställa pröfningsnämndens beslut i fråga om bolagets taxering för år 1908, så att bolaget således för nämnda år taxeras till inkomstskatt för allenast 94,400 kronors inkomst samt helt befrias från taxering till bevilling; och får bolaget till stöd för sitt yrkande härutinnan anföra följande.

Det efter behörigen verkställda afsättningar och utdelning till aktieägarne å bolagets rörelse uppkomna öfverskott, som kammarrätten i motsats till pröfningsnämnden ansett utgöra beskattningsbar vinst, har af bolaget användts eller afsatts för användning till återbäring till »vinstberättigade lifförsäkringar» af högt erlagda premier.

I sin till kammarrätten afgifna förklaring i anledning af kronoombudets besvär har bolaget närmare redogjort för uppkomsten och användningen af berörda till försäkringstagare hos bolaget återburna eller för återbäring af sedda belopp.

Med den utredning bolaget härutinnan förebragt förmenar bolaget sig hafva ådagalagt, att ett försäkringsbolag af försäkringstekniska hänsyn måste inrätta sin verksamhet så, att å densamma uppkommer ett öfverskott, att emellertid ifrågavarande öfverskott, i den mån det användes för återbäring till bolagets försäkringstagare, icke för bolaget såsom sådant medför någon tillökning i inkomst, samt att det för återbäring använda öfverskottet således icke är att betrakta som vinst och följaktligen icke heller bör blifva föremål för beskattning.

I öfverklagade utslaget har kammarrätten förklarat, att den å bolagets försäkringsrörelse år 1907 uppkomna behållningen, i den mån den ej blifvit afsatt till försäkringsfonder, säkerhetsfond och pensionsfond, är att anse såsom å rörelsen uppkommen vinst. Då emellertid kammarrätten icke låtit i utslaget inflyta de skäl, som legat till grund för detsamma, ej heller bemött hvad bolaget i sin förklaring till kammarrätten anfört, utan endast förklarat meranämnda öfverskott, ofsedt om detsamma återburits till försäkringstagare, vara att anse som vinst den där bör beskattas, kan bolaget icke vederlägga de skäl, som varit afgörande för kammarrättens bedömande af den föreliggande frågan. Bolaget ser sig fördenskull hänvisadt att allenast åberopa, hvad bolaget i sin förut omförmälda till kammarrätten afgifna förklaring öfver kronoombudets besvär anfört, för ådagaläggande däraf, att ifrågavarande å bolagets rörelse uppkomna öfverskott, i den mån det återbäres eller afsättes för återbäring till försäkrade, icke är att anse såsom vinst å rörelse och i hvarje fall icke som beskattningsbar vinst.

Hänvisande således till omförmälda förklaring, anhåller bolaget i underdånighet att ytterligare få frambålla följande, enligt hvad det synes bolaget, för förevarande frågas afgörande betydelsefulla förhållanden.

Af såväl Thules bolagsordning som de af Eders Kungl. Maj:t för bolagets försäkringsrörelse fastställda grunderna framgår oförtydligt, att Thule icke har någon som helst rätt att för bolagets räkning förfoga öfver det öfverskott å bolagets rörelse, som återstår, efter det bolagets aktieägare fått sin begränsade del däraf, utan har absolut skyldighet att använda detsamma för återbäring till bolagets försäkringstagare. Öfverskottet kan sålunda icke komma bolaget till

godo och torde väl under sådant förhållande näppeligen kunna betraktas som en vinst för bolaget.

I gällande lag om försäkringsrörelse göres åtskillnad mellan den vinst, rörande hvilkens behandling bestämmelser återfinnas i den för ett bolag fastställda bolagsordningen, och den vinst, beträffande hvilkens tillgodonjutande bestämmelser återfinnas i de af Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder för vederbörande bolags försäkringsrörelse. Det synes bolaget, som om äfven häri kunde spåras en antydan, att de belopp, som användas för återbäring till försäkrade, icke kunde likställas med utdelning till aktieägare.

De för beräkning af premier af Thule tillämpade grunder, hvilka såsom följd hittills gifvit och framdeles torde komma att medföra ett öfverskott å bolagets rörelse, hafva af Eders Kungl. Maj:t fastställts. Därest bolaget skulle vilja ändra berörda grunder i afsikt att minska vederbörande försäkringstagares premier till bolaget och således äfven det öfverskott, som till försäkringstagare återbäres, och för hvilket kammarrätten ansett bolaget böra taxeras såsom för inkomst, skulle bolaget nödgas hos Eders Kungl. Maj:t söka fastställelse å dylik ändring. Huruvida en ändring af det slag, som nu antydts, skulle vinna Eders Kungl. Maj:ts stadfästelse, torde emellertid få anses ovisst. Bolaget skulle följaktligen kunna blifva nödsakadt att äfven framdeles — i allt fall en betydlig tid framåt — drifva rörelse med enahanda beräkning af premier, som för närvarande af bolaget användes. Att under sådant förhållande beskatta bolaget för ett öfverskott, som bolaget med användande af premieberäkning, hvilken bolaget icke kunde erhålla tillstånd att frångå, nästan med visshet måste erhålla, men som likväl icke kommer bolaget till godo, torde icke kunna anses med billighet och rättvisa förenligt.

Beskattning af till försäkrade återburet öfverskott innebär, enligt bolagets förmenande, en orättvisa, mindre för bolaget såsom sådant än för just de försäkrade. Då nämligen aktieägarna i bolaget hafva rätt endast till en mycket begränsad utdelning, kan denna icke antagas under några förhållanden komma att röna inverkan af den omständigheten, att bolagets utgifter för skatter till stat och kommun ökas. Däremot måste den ökning i skatt, som af kammarrätten beslutad taxering medför för bolaget, hafva till följd en motsvarande minskning i de belopp, som bolaget afsett att återbära till sina försäkringstagare. Skatteökningen kommer således icke att drabba bolaget, men väl dess försäkringstagare. Då skatt till en del utgår icke å det till inkomst taxerade beloppet, utan å ett belopp, som beräknats fyra gånger större än det taxerade, drabbar beskattningsåtgärden i verkligheten i allmänhet vederbörande försäkringstagare till och med vida hårdare än om det återburna beloppet betraktades som beskattningsbar inkomst för hvarje särskild försäkrad.

Vidare får bolaget liksom i sin förklaring till kammarrätten framhålla likheten mellan Thule och ömsesidiga lifförsäkringsbolag. Väl har Thule från sin början bildats såsom aktiebolag, men torde likvisst någon egentlig skillnad mellan Thule och ett ömsesidigt bolag icke förefinnas. Thules aktiekapital, däri aktieägarna erhålla en bestämd ringa utdelning, som icke under några förevändningar kan ökas, har för Thule icke haft annan betydelse än som nödvändigt drift-

kapital vid början af bolagets rörelse. Att ett försäkringsföretag icke kan komma till stånd utan driftkapital måste anses uppenbart. Den omständigheten, att kapital anskaffas i fråga om ömsesidiga försäkringsbolag genom från ett förlagsbolag eller annorledes upplånade medel, däri ränta måste erläggas, men beträffande aktiebolag genom tillskjutande af ett aktiekapital, därå aktieägarne, som sålunda försträckt rörelsekapitalet, äga åtnjuta ränta i form af bestämd utdelning, torde väl icke kunna motivera olikhet i fråga om beskattning af ett rörelseöfverskott, som i båda fallen tillkommit och användts på samma sätt. Då emellertid här i staden arbetande ömsesidiga försäkringsbolag icke beskattas för till försäkringstagare återburna premiebelopp, vill det synas, som om Thule i detta hänseende icke borde behandlas mera strängt än de ömsesidiga bolagen.

Under hemställan slutligen, att Eders Kungl. Maj:t täcktes före målets slutliga afgörande öfver bolagets besvär infordra utlåtande från Eders Kungl. Maj:ts försäkringsinspektion, får bolaget i underdånighet anhålla att blifva satt i tillfälle att taga del af förklaringar och yttranden, som kunna komma att i detta mål till Eders Kungl. Maj:t ingifvas.

Då kronoombudet anført besvär hos kammarrätten jämväl i fråga om försäkringsaktiebolaget Skandias och lifförsäkringsaktiebolaget Nordstjärnans inkomst-taxeringar år 1908, men dessa besvärsmål ännu icke af kammarrätten afgjorts, hvadan desamma icke heller kunnat komma under Eders Kungl. Maj:ts pröfning, får Thule för ytterligare belysande af denna beskattningsfråga bilägga afskrifter af nämnda bolags till kammarrätten ingifna förklaringar, med underdånig hemställan det täcktes Eders Kungl. Maj:t af omförmälda förklaringar taga del.

Stockholm den 20 juli 1909.

Underdånigst

för Lifförsäkringsaktiebolaget Thule

G. Wetterström,
enligt fullmakt.

Till Konungen.

Sedan numera Eders Kungl. Maj:ts och rikets kammarrätt, efter vederbörande kronoombuds hörande, samt Eders Kungl. Maj:ts försäkringsinspektion afgifvit underdåniga utlåtanden i anledning af de besvär undertecknad bolag hos Eders Kungl. Maj:t anført öfver kammarrättens utslag den 14 maj 1909 i fråga om bolagets taxering för inkomst år 1908, får bolaget i detta ärende i underdånighet ytterligare anföra följande.

Genom sitt utlåtande har försäkringsinspektionen på ett synnerligen kraftigt sätt gifvit stöd åt den ståndpunkt bolaget intagit i den i detta ärende förevarande beskattningsfråga. Väl har inspektionen ansett det icke tillkomma densamma att yttra sig därom, huruvida enligt nu gällande bestämmelser bolaget borde

vara skattskyldigt för hvad till dess försäkringstagare återbäres, men har inspektionen likvisst framhållit synnerligen talande skäl för att *sådan skatteplikt icke bör förefinnas*.

Då försäkringsinspektionens uttalande i förevarande fråga, äfven om det samma icke gör anspråk på att behandla frågan från rent skatterättslig synpunkt, väl måtte tillmätas betydande vikt samt hvad inspektionen anfört rörande sparbanker och ränte- och kapitalförsäkringsanstalter oförtydligt torde ådagalägga rättmätigheten af lifförsäkringsanstalternas anspråk att i beskattningshänseende behandlas i likhet med förstnämnda anstalter, torde det, jämväl med hänsyn därtill att af bolaget tidigare anförda skäl för skattefrihet för återbäring till försäkringstagare icke vederlagts, för bolaget knappast vara vidare att i saken yttra. Emellertid kan bolaget icke underlåta att till bemötande upptaga ett par af de påståenden, kronoombudet framkastat i sin underdåniga förklaring öfver bolagets besvär.

Det nödvändiga förhållande, att bolaget med användande af ett system, grundadt på förskottspremier, måste beräkna sina premier så höga, att ett öfverskott utöfver verkliga omkostnaden för premien nästan med visshet må kunna påräknas, synes kronoombudet anse kunna betraktas endast som ett uttryck af en hos hvarje affärsidkare förefintlig sträfvan att i möjligaste mån undvika förlust. Så är emellertid ingalunda fallet. Såsom bolaget redan förut i målet framhållit, har nämligen den högre premieberäkningen vidtagits endast som en *säkerhetsåtgärd*, utan hvilken det skulle vara omöjligt för bolaget liksom för hvarje annan försäkringsgifvare att kunna drifva försäkringsrörelse. Åtgärden har således nödvändiggjorts af försäkringstekniska skäl. Att söka vända denna omständighet till försvar för den af kronoombudet förfäktade åsikten i beskattningsfrågan, under förmenande »att lifförsäkringsbolagen i lagstiftningsväg tryggats mot förlust», synes emellertid vara alldeles orimligt. Lagstiftningen har kringgårdat försäkringsrörelsen med en betydande mängd bestämmelser och föreskrifter, hvilkas uppfyllande ofta nog kan vara förenadt med stora svårigheter och i viss mån hindra den enskilda försäkringsgifvarens fria bestämmanderätt med afseende å den af honom utöfvade rörelsen, samt ställt försäkringsgifvaren under tillsyn af ett särskildt ämbetsverk, hvars omkostnader helt och hållet bestridas genom af de enskilda försäkringsgifvarne lämnade lagstadgade bidrag. Näppeligen torde dock detta kunna anföras som skäl för en beskattning af det genom ofvannämnda säkerhetsåtgärd uppkomna, till bolagets försäkringstagare återburna öfverskott.

Åberopande i öfrigt hvad bolaget förut i målet anfört, får bolaget i underdånighet fullfölja sitt tidigare framställda yrkande, det täcktes Eders Kungl. Maj:t, med upphäfvande af kammarrättens öfverklagade utslag, fastställa pröfningsnämndens beslut i fråga om bolagets taxering år 1908.

Stockholm den 22 januari 1910.

Underdånigst

LIFFÖRSÄKRINGSAKTIEBOLAGET THULE.

Till Konungen.

Enär Eders Kungl. Maj:t ännu icke meddelat beslut i anledning af de besvär, Lifförsäkringsaktiebolaget Thule i underdånighet anfört öfver Eders Kungl. Maj:ts och rikets kammarrätts utslag den 14 maj 1909 i fråga om bolagets inkomsttaxering i Stockholm år 1908, anhåller bolaget i underdånighet att till stöd för sina besvär ytterligare få anföra följande:

I den af herrar Bodin och Palmgren utgifna femte upplagan af »själfdeklaration, praktisk handbok för skattskyldige och beskattningsmyndigheter» sid. 70 framhålles, hurusom »den beskattningsbara inkomsten af en rörelse framgår genom att man sammanräknar bruttoinkomsten — ordet taget i vidsträcktaste bemärkelse såsom betecknande allt vederlag, som erhålles för afytttrade varor och utförda arbeten — med värdet å kvarvarande varulager och förråd af förbrukningsartiklar vid årets slut samt från den siffra, som sålunda erhålles, afdrager summan af värdet af förefintligt varulager och förråd af förbrukningsartiklar vid årets början och de belopp, för hvilka afdrag är medgifvet i beskattningshänseende».

Tillämpadt på försäkringsrörelsen skulle det sålunda angifna förfaringsättet innebära, att försäkringsgifvaren vid beräkning af sin beskattningsbara inkomst skulle till bruttoinkomsten lägga skillnaden mellan kapitalvärdena vid årets början af sina förbindelser till de försäkrade och dessas förbindelser till försäkringsgifvarna att inbetala återstående nettopremier samt från den siffra, som sålunda erhålles, afdrager såväl skillnaden mellan kapitalvärdena vid samma års slut af sina förbindelser till de försäkrade och dessas förbindelser till försäkringsgifvaren att inbetala återstående nettopremier som ock de belopp, för hvilka afdrag är medgifvet i beskattningshänseende.

Försäkringsgifvaren har således först att för sig klargöra bruttoinkomstens belopp. Med bruttoinkomst menas enligt herrar Bodin och Palmgrens utredning »allt vederlag, som erhålles för afytttrade varor och utförda arbeten». De varor, som en försäkringsgifvare afyttrar, utgöras af försäkringar. För de sistnämnda bekommet vederlag skulle således vara försäkringsgifvarens bruttoinkomst. Framställer sig då frågan: Hvari består vederlaget för en försäkring? Svaret på frågan torde framgå af hvad bolaget i sina tidigare i saken ingifna skrifter framhållit. Bolaget har därvid angifvit, hur en försäkringsgifvare går till väga vid bestämmande af försäkringspremies belopp. För tillhandahållande af försäkring kräfvat försäkringsgifvaren naturligen ett visst vederlag, som skall utgöra ersättning för hvad försäkringen verkligen kostar försäkringsgifvaren samt bidra till den vinst, som försäkringsgifvaren anser sig kunna fordra af sin verksamhet — då fråga är om ett aktiebolag, den numera bestämda och till visst belopp begränsade utdelningen till aktieägarne. Då premie erlägges i för-

skott, kan icke redan vid premiens inbetalande fastställas det belopp, som med hänsyn till hvad nyss anförts skall utgöra ersättning för försäkringen. Förskottspremiern bestämmas följaktligen till sådant belopp, att detsamma kan antagas under alla förhållanden utgöra full ersättning för försäkringen. När den tid, för hvilken premien afsetts, tilländagått och försäkringsgifvaren med ledning af upprättadt bokslut kan bedöma hvilket belopp försäkringstagaren rätteligen skolat erlägga, för att försäkringsgifvaren skulle hafva full ersättning för den försäkring, han tillhandahållit, återlämnar försäkringsgifvaren enligt sina kontraktsenliga förpliktelser till försäkringstagaren hvad af den inbetalda premien må hafva öfverskjutit det verkliga ersättningsbeloppet. Det återburna premiebeloppet har endast *deponerats* hos försäkringsgifvaren under den tid, som kräfts för att erhålla kännedom om de särskilda på bestämmandet af ersättnings storlek inverkan faktorerna och därefter uträkna det erforderliga ersättningsbeloppet, och kan följaktligen icke rättvisligen betecknas som vederlag för den meddelade försäkringen. Återstår således som vederlag endast bruttopremiebeloppet minskadt med hvad till försäkringstagaren återburits.

Utgående från den af herrar Bodin och Palmgren uttalade mening om bruttoinkomsten såsom betecknande *vederlag* för afyttrade varor, kan bolaget icke finna annat än att de belopp, hvilka såsom för mycket erlagda premier till försäkringstagare återbäras, icke ens böra inberäknas bland en försäkringsgifvares bruttoinkomst.

Därest emellertid Eders Kungl. Maj:t icke skulle finna hvad bolaget nu och tidigare anført öfvertygande, torde skäl för bolagets besvär likvisst icke saknas. Utöfver hvad förut anförts anhåller bolaget få hänvisa till följande yttrande, som återfinnes i herrar Bodin och Palmgrens omförmälda handbok sidan 28: »Ej heller torde beskattning böra ske af vinstandelar, som af försäkringsföretag utbetalats till försäkringstagare, och detta vare sig premiebetalningen fortgår eller upphört. Sådana vinstdelar torde nämligen vara att betrakta allenast såsom *minskning af premien*». Af anförda yttrande torde uppenbarligen framgå, att den så kallade vinsten till försäkringstagaren endast tjänar såsom en efterreglering af premien — försäkringskostnaden. Det är väl också en sådan uppfattning af premieåterbäringens karaktär, som ligger till grund för den hittills tillämpade åsikten, att den så kallade vinsten till de försäkrade icke skall hos dessa beskattas. Samma skäl, som tala för att premieåterbäringen icke skall beskattas hos försäkringstagarna, torde emellertid kunna anföras äfven för påståendet, att den icke heller kan vara beskattningsbar hos försäkringsgifvaren. Från hvilken synpunkt premieåterbäringen än må betraktas, kan den nämligen icke vara att anse annat än som en efterreglering af försäkringspremiern.

För den händelse hvad af erlagda premier till försäkringstagare af bolaget återbäres tvärtemot bolagets förmenande skulle kunna anses som vederlag för lämnad försäkring och följaktligen inräknas bland bolagets bruttoinkomst, måste de återburna premiebeloppen vara att räkna bland de belopp, för hvilka afdrag är medgifvet i beskattningshänseende, såsom torde framgå af det sätt, på hvilket efterreglering af försäkringspremierna verkställes. När efter ett verksamhetsårs slut bolaget kan öfverskåda verksamhetens resultat och uppgjort vinst- och för-

lustkonto för året, framgår, huruvida bolaget har något öfverskott till disposition. Finnes öfverskott, har bolaget först att göra erforderlig afsättning till säkerhetsfond. Därest efter sådan afsättning ytterligare öfverskott förefinnes, användes detta till utdelning till bolagets aktieägare af dem tillkommande vinst enligt bestämda grunder. Finnes ännu öfverskott tillgängligt, användes detta i öfverensstämmelse med ingångna aftal till återbäring till försäkringstagarna af för mycket erlagda premier samt till afsättning till pensionsfond. Återbäringen till försäkringstagarna utgår således af samma öfverskott, som lämnar medel till afsättning till säkerhetsfond och pensionsfond och torde också kunna jämföras med afsättningarna till nämnda fonder.

Enligt kammarrättens öfverklagade utslag skulle bolagets behållning i den mån den blifvit afsatt till säkerhetsfond och pensionsfond icke vara att anse som å rörelsen uppkommen vinst. Då återbäringen till de försäkrade kan jämföras med afsättningen till säkerhets- och pensionsfond, borde enligt bolagets förmenande hvad till försäkringstagarna återburits icke heller vara att anse som å rörelse uppkommen vinst och följaktligen icke vara beskattningsbar.

Stockholm den 1 mars 1910.

Underdånigst

LIFFÖRSÄKRINGSAKTIEBOLAGET THULE.

Afskrift.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 21 sistlidne september har Eders Kungl. Maj:t anbefallt försäkringsinspektionen att afgifva underdånigt utlåtande i anledning af lifförsäkringsaktiebolaget Thules besvär öfver kammarrättens den 14 augusti 1909 meddelade utslag beträffande bolagets inkomsttaxering för år 1908; och får i anledning häraf inspektionen med remissaktens återställande i underdånighet anföra följande:

Enligt försäkringslagen må till utdelning åt försäkringstagare icke användas annat än den behållning, som enligt vederbörligen pröfvad balansräkning finnes hafva uppstått å rörelsen i dess helhet. Försäkringstagarnas vinst utgår alltså endast under förutsättning att bolagets rörelse gått med vinst och utgör en del af bolagets behållning.

Det torde icke tillkomma inspektionen att afgifva yttrande därom, huruvida

i följd häraf, enligt nu gällande bestämmelser rörande beviljning och inkomstskatt, bolaget är skattskyldigt för denna andel af sin behållning, oaktadt bolaget enligt bolagsordning och försäkringsaftal är skyldigt att afstå densamma till försäkringstagarna. Däremot önskar inspektionen kraftigt framhålla de skäl, som, därest ofvannämnda bestämmelser skulle nödvändiggöra dylik beskattning, tala för en lagändring i syfte att frikalla lifförsäkringsbolag från inkomstbeviljning för försäkringstagares vinstandelar.

Denna vinst uppkommer hufvudsakligen på det sätt, att bolaget på grund af aftalstidens längd måste beräkna premierna så höga, att en viss trygghet vinnes för att de bestämmande faktorerna icke under aftalstiden skola undergå sådana förändringar, att de beräknade premierna blifva otillräckliga. För att motverka det häraf betingade fördyrandet af lifförsäkringen begagnar man sig af metoden att göra försäkringstagarna delaktiga af bolagets vinst. Att denna metod valts har sin historiska förklaring. Eljest kunde andra metoder, kanske med större fördel, ha tillämpats, hvarvid premiens reglering ej gjorts beroende af uppkomsten af behållning å rörelsen och sålunda fråga ej kunnat uppstå om bolagens skatteplikt för försäkringstagares vinstandelar. I dessa förhållanden ser inspektionen starka skäl för att sådan skatteplikt icke bör finnas.

Sparbanker samt ränte- och kapitalförsäkringsanstalter äro fritagna från inkomstbeviljning tydligen af det skäl, att staten velat på detta sätt uppmuntra till sparsamhet. Men det lär ej kunna bestridas, att samma nationalekonomiska hänsyn, som varit bestämmande för statens skattepolitik gentemot sparbankerna och de nämnda lifförsäkringsanstalterna, i lika hög grad äga sin betydelse i fråga om öfriga lifförsäkringsanstalter. Liksom sparbankerna uppfostra dessa folket till sparsamhet och uppsamla dess besparingar. Väl ställa de ej såsom sparbankerna de besparade medlen till insättarens förfogande, när helst han behöfver dem. Men till gengäld skänka de bättre än sparbankerna sina insättare den trygga vissheten därom, att de antingen själfva på sin ålderdom skola äga eller ock vid sin död skola åt sina efterlevande till deras försörjning lämna ett visst kapital eller en viss årlig ränta. Ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna likna i berörda afseenden öfriga lifförsäkringsanstalter, men kunna icke, såsom äfven deras ringa utveckling visar, upptaga täflan med de modernt organiserade lifförsäkringsanstalterna.

I beviljningsförordningen frikallas från utgörande af inkomstbeviljning »sådana ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, som afse att bereda vinst endast åt insättare». När denna bestämmelse infördes i förordningen, meddelades ränte- och kapitalförsäkring endast af två lifförsäkringsaktiebolag (som äfven drefvo annan lifförsäkring samt brandförsäkring) och af de då nyligen upprättade »ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna». De förra tillerkände försäkringstagarna ingen andel i vinsten, som därför oafkortad tillföll aktieägarna. De senare åter afsågo att bereda vinst endast åt försäkringstagarna. Att det var denna omständighet och icke andra olikheter i fråga om försäkringsvillkoren, som föranledde, att sistnämnda anstalter blefvo skattefria men de förra icke, torde framgå däraf, att det som villkor för ränte- och kapitalförsäkringsanstalters skattefrihet stadgades just att de skulle bereda vinst endast åt insättarna.

Bevillningsutskottet vid 1873 års riksdag motiverade sitt förslag om skattefrihet för ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna med följande ord:

»Då såväl ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna, hvaraf åtskilliga numera finnas inrättade i vårt land, som sparbankerna, ehuru på skilda vägar, verka för ett likartadt ändamål och ingendera afse någon vinst för inrättningens egen räkning, och då det måste ligga i statens välförstådda intresse att underlätta och befrämja de förras samhällsnyttiga verksamhet likaväl som de senares, har det synts utskottet, att samma skäl, hvilka föranledt sparbankens befriande från inkomstbevillning, påfordra tillförsäkrandet af en dylik förmån åt ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna.»

Kronombudet söker i sin inlaga till kammarrätten af 6 februari 1909 försvaga betydelsen för lifförsäkringsbolagens skattefråga af att ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna äro skattefria därmed, att denna skattefrihet af lagstiftarna motiverats med dessa anstalters likhet med sparbankerna. Enligt inspektionens förmenande skulle dock hvad 1873 års bevillningsutskott anfört till förmån för ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna med lika rätt kunnat andragas till stöd för ett förslag om skattefrihet åt lifförsäkringsanstalter, som jämte ränte- och kapitalförsäkring äfven beviljade egentlig lifförsäkring. Ty äfven om verksamheten så utvidgas, kvarstår likheten med sparbankerna i sina väsentliga drag; uppgiften är att mottaga och förvalta delägarnes insatser för framtida behof. Något dylikt förslag kunde ej af det nämnda utskottet framställas, enär inga sådana anstalter då funnos, som afsågo att bereda vinst endast åt sina insättare. Men inspektionen finner i olikhet med kronombudet det fullt konsekvent, att när sedermera dylika lifförsäkringsanstalter uppstått, bestämmelsen om skattefrihet tillämpats äfven på dem. Det gäller om dem som om sparbankerna, att hvad de fördela bland sina insättare endast är dessas besparade medel.

Emellertid är som bekant förhållandet nu det, att det ej längre finnes två skarpt åtskilda typer af lifförsäkringsanstalter: aktiebolag, som behålla all vinst själfva, och ömsesidiga bolag, som gifva all vinst åt de försäkrade. Den förstnämnda typen har nu helt försvunnit, i det aktiebolagen numera afstå en del af vinsten åt de försäkrade, och en ny typ har uppkommit nämligen ömsesidiga bolag, som afstå en del af vinsten å ett förlagsaktiebolag. Skillnaden mellan ett bolag, som ger hela sin vinst åt de försäkrade, och ett annat, som ger de försäkrade sin vinst med afdrag af en viss begränsad del, som går till aktieägarna i bolaget själf eller i dess förlagsbolag, är enligt inspektionens åsikt oväsentlig och kan ingalunda motivera, att det förra slipper all skatt för sin vinst, men det senare får skatta för hela sin vinst. Sådan olikhet i beskattningshänseende skulle innebära ett otillbörligt gynnande af de senare i konkurrensen med de förra. De skäl, som tala för de förras *fulla* skattefrihet, tala äfven för, att de senare icke beskattas för den *del* af vinsten, som de lämna åt de försäkrade. Också har Kungl. Maj:t åtminstone i fråga om ett af dessa bolag, Allmänna Lifförsäkringsbolaget, fällt det utslag (se bil. A), att bevillningsförordningens bestämmelse om skattefrihet för ränte- och kapitalförsäkringsanstalter skall äga dylik tillämpning på detsamma.

Beskattning hos bolaget af den vinst, som utdelats åt de försäkrade, skulle praktiskt sedt drabba icke bolagen utan de försäkrade och genom att minska deras vinstandel öka deras nettokostnad för försäkringen. Att staten sålunda med försäkringsbolagen som mellanhand skulle upptaga en skatt, som direkt medförde ett ej oväsentligt fördyrande af lifförsäkringen, synes illa stämma öfverens med att staten, i klar uppfattning af lifförsäkringens och närstående försäkringsformers stora sociala betydelse, i växande utsträckning direkt understödjer sjuk-, olycksfalls- och ålderdomsförsäkring.

I det förslag till ny förordning angående inkomst- och förmögenhetsskatt, som utarbetats inom kungl. finansdepartementet, har — i öfverensstämmelse med stadganden i flera andra staters skatteförordningar — upptagits den bestämmelsen, att en inkomsttagare äger att vid beräkning af sin skattepliktiga inkomst göra afdrag för hvad han utgifvit för sin eller sin hustrus lifförsäkring intill ett belopp af 200 kronor om året. Det föreslås därjämte, att afdraget skall utgöras af premien minskad med hvad inkomsttagaren må hafva uppburit som vinst å försäkringen.

Funnes ej begränsningen till 200 kronor, skulle på detta sätt de försäkrades vinstandelar, därigenom att de höja den enskilda försäkrades skattepliktiga inkomster, blifva föremål för beskattning på ett rättvist och lämpligt sätt. I följd af den nämnda inskränkningen blir detta dock icke fallet med de vinstandelar, som tillfalla personer, hvilkas nettoafgifter öfverstiga 200 kronor. Af detta skäl vore det måhända lämpligt att låta den försäkrade bland sina inkomster upptaga den vinstandel han uppburit och från skattepliktigheten undantaga sin premie, dock högst 200 kronor.

Om på detta vis de försäkrades vinstandelar komma att beskattas hos dem, synes detta vara ännu ett skäl till de förut anförda att förändra det ofta nämnda stadgandet angående ränte- och kapitalförsäkringsanstalters skattefrihet därhän, att hvarje lifförsäkringsanstalt frikallas från inkomstskatt för den del af sin vinst, som den utdelar åt de försäkrade eller afsätter till framtida utdelning åt dem.

Stockholm den 11 januari 1910.

Underdånigst

P. G. Laurin.

Sixten von Friesen,
ut in prot.

Erik Martin.

S. Staël von Holstein.

Afskrift.

Protokoll, hållet vid kungl. försäkringsinspektionens sammanträde den 11 januari 1910.

Närvarande: Herrar öfverdirektören P. G. Laurin samt ledamöterna S. von Friesen, E. Martin och undertecknad, sekreterare.

S. D. Företogs till behandling Kungl. Maj:ts remiss den 21 september 1909 angående lifförsäkringsaktiebolaget Thules besvär öfver bolagets inkomsttaxering för år 1908 och beslöt inspektionen att i nämnda ärende afgifva underdånigt utlåtande af den lydelse registraturet för denna dag utvisar.

Ledamoten von Friesen anhöll härvid att få till protokollet antecknadt, att han ej till alla delar vore ense med försäkringsinspektionen i fråga om motiveringen af inspektionens förenämnda utlåtande.

Som ofvan.

Enligt protokollet:

S. Staël von Holstein.

Att här förut stående två afskrifter äro lika lydande med de till Kungl. Maj:t i dess finansdepartement inkomna originalhandlingarne, betygar Stockholm och nämnda departement den 18 januari 1910.

Ex officio:

G. Wilh. Smerling.